

PERSBERICHT

30 juni 2021

Verslag aan het Vlaams Parlement

Vlaamse rekeningen over 2020

In 2020 hadden zowel nieuwe regelgeving op de overheidsfinanciën, zoals de nieuwe subsidieaanrekening, de nieuwe waardering van participaties en de nieuwe registratie van de schulden voor de ziekenhuisfinanciering, als de coronapandemie een doorslaggevende invloed op de rekeningen van de Vlaamse overheid. Het balanstotaal steeg daardoor sterk en Vlaanderen sloot het boekjaar 2020 af met een bedrijfseconomisch tekort van bijna 13 miljard euro, terwijl de geconsolideerde schuld aanzienlijk toenam. Het Rekenhof diende voor het eerst een oordeel over de geconsolideerde en de algemene rekening uit te spreken. Het gaf een goedkeurend oordeel bij de geconsolideerde rekening. Het erkende ook dat de algemene rekening telkenjare verbetert, maar stelde vooral bij de bedrijfseconomische balans nog grote onzekerheden en ontbrekende gegevens vast. Ten slotte ging het Rekenhof in op enkele maatschappelijk relevante beleidsthema's, zoals de maatregelen tegen COVID-19 en de vele wachtlijsten in Vlaanderen.

Kerncijfers

De Vlaamse Regering heeft de Vlaamse algemene rekening aan het Rekenhof voorgelegd. Nieuwe regelgeving op de overheidsfinanciën en de coronapandemie hebben de financiële resultaten van de Vlaamse overheid in 2020 sterk beïnvloed. Zo deed een correctie op de aanrekening van de overheidssubsidies het bedrijfseconomisch en het budgettaire resultaat dalen met 1,2 miljard euro en verhoogde de waardering van participaties tegen marktwaarde de balanswaarde met ruim 7 miljard euro. De Vlaamse Gemeenschap nam ook 5,3 miljard euro schulden van de ziekenhuisfinanciering in haar balans op. De impact van het eerste corona-crisisjaar op de Vlaamse overheid bedroeg ruim 5,6 miljard euro. Het gaat om 3,3 miljard euro maatregelen en 2,3 miljard euro minder ontvangsten. In 2021 ontvangt Vlaanderen voor 2020 wel nog 750 miljoen euro uitgestelde ontvangsten. Uiteindelijk steeg het begrotingstekort met 1,7 miljard euro, tot 3,7 miljard euro. Het balanstotaal steeg van 29,8 tot 39,6 miljard euro en de Vlaamse overheid heeft het boekjaar 2020 afgesloten met een negatief bedrijfsresultaat (bedrijfsopbrengsten min bedrijfskosten) van 12,9 miljard euro. Het vorderingstekort, het voor Europese vergelijkbaarheid gecorrigeerde saldo van de overheidsinkomsten en -uitgaven, liep op tot ruim 6 miljard euro en de geconsolideerde schuld steeg, vooral door de coronapandemie, van 24,2 tot 30,2 miljard euro. De beheersbaarheid van die schuld wordt volgens het Rekenhof dan ook een belangrijk aandachtspunt.

Samen met de rekening 2020 heeft de Vlaamse Regering voor het eerst ook een beleids- en begrotingstoelichting (BBT) bij de begrotingsuitvoering gepubliceerd. Daarmee zette zij een grote stap naar meer transparantie over het gevoerde beleid. Voor enkele beleidsvelden kan die toelichting volgens het Rekenhof evenwel nog beter.

Oordeel van het Rekenhof

Het Rekenhof sprak over de drie deelrekeningen van de algemene rekening een oordeel uit. Het formuleerde een oordeelonthouding voor de bedrijfseconomische jaarrekening, omdat

de balans en de toelichtingen nog grote onzekerheden bevatten. Zo ontbrak ruim 1,6 miljard euro percelen en gebouwen en een onbekend bedrag werken van burgerlijke bouwkunde (kanalen, havens, bruggen, tunnels, wegen, fietspaden,...). Bovendien bevat de balans geen voorzieningen voor de op ruim 1 miljard euro geraamde lopende geschillen en schade- en pensioendossiers en zijn de buitenbalansverplichtingen onvoldoende toegelicht. Ten slotte ontbreken in de bedrijfseconomische toelichting nog de openstaande verbintenissen voor 5,2 miljard euro, evenals belangrijke principeovereenkomsten, onder meer voor de financiering van het Oosterweelproject. Het Rekenhof formuleerde een oordeel met voorbehoud bij de begrotingsuitvoering omdat de Vlaamse overheid nog te storten kapitaalverplichtingen voor eigen participaties niet volledig heeft vastgelegd. Het verstrekte een verklaring zonder voorbehoud bij de ESR-rekening waarin de begrotingsuitvoering naar de economische hergroepering wordt vertaald. Het Rekenhof gaf ten slotte bij de geconsolideerde rekening van de Vlaamse deelstaatoverheid een oordeel zonder voorbehoud.

Financiële impact coronapandemie

In een apart hoofdstuk van zijn rekeningenrapport gaat het Rekenhof telkenjare in op een aantal specifieke, maatschappelijk relevante beleidsthema's. Zo gaat het rekeningenrapport 2020 onder meer in op de budgettaire impact van de COVID-19-pandemie, die zich in alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid liet gelden. De Vlaamse minister van Financiën en Begroting stelde in het Vlaams Parlement dat de kosten van de coronamaatregelen voor 2020 opliepen tot 3,22 miljard euro. Het Rekenhof raamt dat cijfer op 3,33 miljard euro, aangezien sommige beleidsdomeinen ook eigen middelen hebben ingezet. In zijn rapport geeft het Rekenhof een overzicht van de maatregelen en de eraan gerelateerde uitgaven per beleidsdomein. Het wijst ook op andere budgettaire effecten en het becijferde dat de crisis in 2020 ook voor ruim 2,3 miljard euro minder ontvangsten heeft gezorgd. De financiële impact van de coronacrisis beperkt zich overigens niet tot 2020. Een deel van de maatregelen 2020 liep door in 2021 en de Vlaamse Regering heeft nog een reeks bijkomende maatregelen getroffen. Rekening houdend met de beslissingen tot en met 28 mei, bedragen de kosten voor 2021 voorlopig 1,5 miljard euro. De potentiële budgettaire impact van de toegekende waarborgen en leningen zal zich pas in de volgende jaren manifesteren, maar kan, afhankelijk van de mate waarin de economie zich herstelt, aanzienlijk zijn. Bovendien gaat in 2021 het relanceplan Vlaamse Veerkracht van start, dat goed is voor 4,3 miljard euro uitgaven, waarvan 2,25 miljard euro met Europese middelen worden gefinancierd.

Wachlijsten

Grote dienstverleningsnoden en te weinig middelen zadelden de Vlaamse overheid op met een aantal wachlijsten in diverse sectoren, zoals die van de sociale huisvesting, de erfgoedpremies, jeugdhulp, de schoolinfrastructuur of de woonzorgcentra. Het Rekenhof concludeerde dat de noden telkenjare groter blijven dan de beschikbare middelen en dat dringend alternatieve oplossingen moeten worden gezocht. De wachlijsten zijn volgens het Rekenhof overigens geen goed instrument om de werkelijke noden in te schatten. Immers, de wachttijden zijn vaak zo lang dat de noden mogelijk al veranderd zijn wanneer een project uiteindelijk aan de beurt komt. Daarbij komt dat de wachlijsten niet altijd een correct beeld geven van de noden.

Reactie van de minister

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting heeft op 21 juni op het rapport gereageerd. Hij beklemtoonde de vooruitgang die de administratie de afgelopen jaren heeft gerealiseerd, en de inspanningen die nog lopen om de kwaliteit van de rekeningen structureel te verbeteren. Hij ging niet in op de beleidsthema's die het rapport aansneed.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het *Rekeningenrapport over 2020* is bezorgd aan het Vlaams Parlement. Het verslag en dit persbericht staan op de website van het Rekenhof (www.rekenhof.be).